

รายงานผลการดำเนินงาน

ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก

ประจำปีงบประมาณ 2556

(ตุลาคม 2555 - มีนาคม 2556)

รายงานผลการดำเนินงานของศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก ประจำปีงบประมาณ 2556 (ตุลาคม 2555 – มีนาคม 2556)

1. ประวัติและความเป็นมา

แพะเป็นสัตว์เศรษฐกิจทางเลือกชนิดหนึ่งที่มีการเลี้ยงอย่างแพร่หลายในภาคใต้ตอนล่าง โดยเฉพาะในชุมชนที่นับถือศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส) และสามอำเภอของจังหวัดสงขลา (จะนะ เทพา และสะบ้าย้อย) การเลี้ยงแพะในอดีตเป็นการเลี้ยงแบบหลังบ้าน (Backyard production) ขาดการพัฒนาด้านพันธุกรรม ไม่คำนึงถึงหลักโภชนาการ และขาดการจัดการด้านสุขอนามัย ดังนั้นคณะทรัพยากรธรรมชาติจึงเริ่มดำเนินการส่งเสริมการเลี้ยงแพะในพื้นที่มาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2526 ปัจจุบันการส่งเสริมเลี้ยงแพะได้ถูกบรรจุไว้ในแผนการส่งเสริมและพัฒนาปศุสัตว์ในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่างของกรมปศุสัตว์ และศูนย์อำนวยการบริหารพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) โดยคาดหวังว่าภาคใต้ตอนล่างจะเป็นแหล่งผลิตแพะเนื้อคุณภาพดีสำหรับใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารฮาลาล

ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็ก คณะทรัพยากรธรรมชาติ เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นในปี พ.ศ. 2535 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษา วิจัย และค้นคว้าให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะ ผลิตพันธุ์แพะเนื้อเพื่อสนับสนุนการวิจัย และเพื่อจำหน่าย และถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านนี้ให้แก่นักวิชาการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเกษตรกร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ และส่งเสริมการเลี้ยงแพะเนื้อในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง รวมทั้งสนับสนุนภารกิจของสำนักงานปศุสัตว์ เขต 9 กรมปศุสัตว์ และ ศอ.บต. ทั้งนี้ตั้งแต่ก่อตั้งศูนย์ จนถึงปัจจุบัน ได้ผลิตแพะลูกผสมระหว่างพันธุ์พื้นเมืองกับพันธุ์แองโกลนูเบียน ที่ได้รับการทดสอบในเบื้องต้นว่าเหมาะสมกับการเลี้ยงของเกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้ นอกจากนี้ ยังมีผลงานตีพิมพ์ที่เกิดจากการสนับสนุนของศูนย์ เผยแพร่ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติอีกไม่น้อยกว่า 80 เรื่อง รวมทั้งศูนย์ ยังจัดทำเอกสารคู่มือที่เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะเพื่อแจกจ่ายให้แก่เกษตรกรด้วย

2. วิสัยทัศน์

ศูนย์วิจัยและพัฒนาสัตว์เคี้ยวเอื้องขนาดเล็กเป็นแหล่งเรียนรู้ วิจัย และบริการวิชาการด้านแพะ-แกะของภาคใต้

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 สนับสนุนและดำเนินการศึกษาและวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับการเลี้ยงแพะอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการพัฒนาพันธุ์อาหารและการจัดการการจัดการเลี้ยงดู ลักษณะซาก และคุณภาพเนื้อทั้งในระดับปริญญาตรี และบัณฑิตศึกษา

- 3.2 เผยแพร่องค์ความรู้ที่ได้สู่เกษตรกรโดยตรงหรือร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ
- 3.3 ผลิตพันธุ์แพะที่เหมาะสมในระบบการเลี้ยงที่แตกต่างกันแล้วขยายไปสู่เกษตรกร
- 3.4 เป็นศูนย์ข้อมูลและเป็นแหล่งประสานงานระหว่างนักวิชาการในสาขาที่เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงแพะทั้งในและต่างประเทศ
- 3.5 ให้บริการฝึกงานและถ่ายทอดประสบการณ์ด้านการเลี้ยงแพะแก่นักศึกษาคณะทรัพยากรธรรมชาติและสถาบันอื่นๆ

4. หัวหน้าศูนย์ฯ

ผศ.ดร.ไชยวรรณ วัฒนจันทร์

5. บุคลากรของศูนย์ฯ

5.1 นายอภิชาติ	หล่อเพชร	นักวิชาการเกษตรชำนาญการ
5.2 นางดวงใจ	หล่อเพชร	ผู้ช่วยวิจัย
5.3 นายโสภณ	มีสุข	ผู้ช่วยวิจัย
5.4 นายคูชัยมาน	เจ๊ะไช๊ะ	คณงานเลี้ยงสัตว์
5.5 นายแวไชเร	บินมะเซ็ง	คณงานเลี้ยงสัตว์
5.6 นายยงยุทธ	อินทะยา	คณงานเลี้ยงสัตว์ (จบฮาลาล)

6. งบประมาณที่ได้รับในปีงบประมาณ 2556

ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุนเป็นเงินทั้งสิ้น 1,419,200.-บาท จำแนกแหล่งงบประมาณออกเป็น 2 แหล่ง คือ

6.1 งบประมาณแผ่นดิน	เป็นเงิน	1,289,900.- บาท
6.1.1 งบประมาณแผ่นดินโดยตรง	เป็นเงิน	709,900.- บาท
6.1.2 งบประมาณแผ่นดินผ่านสถาบันฮาลาล	เป็นเงิน	580,000.- บาท
6.2 งบประมาณเงินรายได้	เป็นเงิน	129,300.- บาท

จำแนกงบประมาณที่ได้รับออกเป็นหมวดดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำแนกค่าใช้จ่ายของศูนย์ฯ ในปีงบประมาณ 2556 (ตุลาคม 2555 – มีนาคม 2556)

รายการ	งบแผ่นดิน (บาท)	งบรายได้คณะ (บาท)	งบ ส.ฮาลาล (บาท)
งบประมาณที่ได้รับ	709,900.00	129,300.00	580,000.00
ค่าใช้จ่าย			
ค่าจ้าง+ประกันสังคม	191,814.00	8,400.00	0.00
ค่าตอบแทน	31,500.00	0.00	0.00
ค่าใช้สอย	256.00	1,696.00	38,100.00
ค่าวัสดุ	101,008.37	0.00	0.00
ค่าสาธารณูปโภค	0.00	1,638.75	0.00
รวมเงินค่าใช้จ่าย	324,578.37	11,734.75	38,100.00
งบประมาณคงเหลือ	385,321.63	117,565.25	541,900.00

7. สภาพปัญหาในปัจจุบัน

7.1 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน และครุภัณฑ์

ศูนย์ฯ มีโรงเรียน/สิ่งก่อสร้าง และครุภัณฑ์ที่เสื่อมสภาพจำนวนมากและต้องใช้งบประมาณในการซ่อมบำรุง แต่ด้วยงบประมาณที่จำกัด ศูนย์ฯ จึงยังไม่สามารถจัดหางบประมาณสำหรับการซ่อมบำรุง และจัดหาครุภัณฑ์เพื่อทดแทนได้ตามความเป็นจริง

แนวทางการแก้ไข : ในปีงบประมาณ 2556 ศูนย์ฯ ได้รับงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานจากสถาบันฮาลาล ม.สงขลานครินทร์ ทำให้ศูนย์ฯ มีงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุทดแทน รวมทั้งงบประมาณในการซ่อมแซมครุภัณฑ์ และโรงเรียน อย่างไรก็ตาม ศูนย์ฯ ยังคงมีภาระผูกพันที่จะต้องดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาโครงสร้างทางกายภาพต่อไป เพื่อให้ฟาร์มเลี้ยงแพะของศูนย์ฯ เข้าสู่ฟาร์มปลอดโรคและฟาร์มเลี้ยงแพะมาตรฐานในปี 2557

7.1 ปัญหาด้านทรัพยากรบุคคล

เนื่องจากการกำหนดอัตราจ้างที่ต่ำ และมีการปรับขึ้นเงินค่าจ้างน้อยมาก จึงมีผลทำให้ศูนย์ฯ มีการเปลี่ยนแปลงบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งคนงานบ่อย

แนวทางการแก้ไข : ศูนย์ฯ ได้ทำบันทึกขออนุญาตปรับอัตราเงินเดือนของบุคลากรตำแหน่งลูกจ้างชั่วคราวทุกอัตราใหม่ และได้รับอนุมัติให้ปรับอัตราเงินเดือนในปีงบประมาณ 2556

8. เป้าหมาย

8.1 เป้าหมายหลัก (พ.ศ. 2555-2559)

พัฒนาศูนย์ฯ ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ วิจัย และบริการวิชาการด้านแพะของภาคใต้
ตอนล่าง

8.2 เป้าหมายในปี 2556

- 8.2.1 ปรับปรุงรั้วหญ้า สภาพแปลงหญ้า และโรงเรือนเลี้ยงแพะให้มีความพร้อม เพื่อเตรียมรองรับงานการเรียนการสอน การวิจัย และการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน
- 8.2.2 เตรียมฟาร์มของศูนย์ฯ เพื่อเข้าสู่ฟาร์มปลอดโรคทั้งติดต่อ
- 8.2.3 พัฒนาสายพันธุ์แพะของศูนย์ฯ
- 8.2.4 ผลิตแพะเนื้อจำหน่ายให้หน่วยงานราชการ เกษตรกรและผู้สนใจทั่วไป อย่างน้อย 80 ตัว
- 8.2.5 สนับสนุนการวิจัยของคณาจารย์ นักวิชาการ รวมทั้งการศึกษาวิจัยในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา
- 8.2.6 ให้บริการความรู้ทางวิชาการเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะแก่เกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้
- 8.2.7 ให้บริการฝึกทักษะและประสบการณ์ด้านการจัดการฟาร์มแพะเนื้อแก่นักศึกษาคณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และนักศึกษาจากสถาบันอื่นๆ
- 8.2.8 ผลิตผลงานวิจัยของศูนย์ฯ จำนวนอย่างน้อย 1 เรื่อง
- 8.2.9 พัฒนา เพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่บุคลากรของศูนย์ฯ

9. แผนการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2556

แสดงในตารางที่ 2

10. ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2556

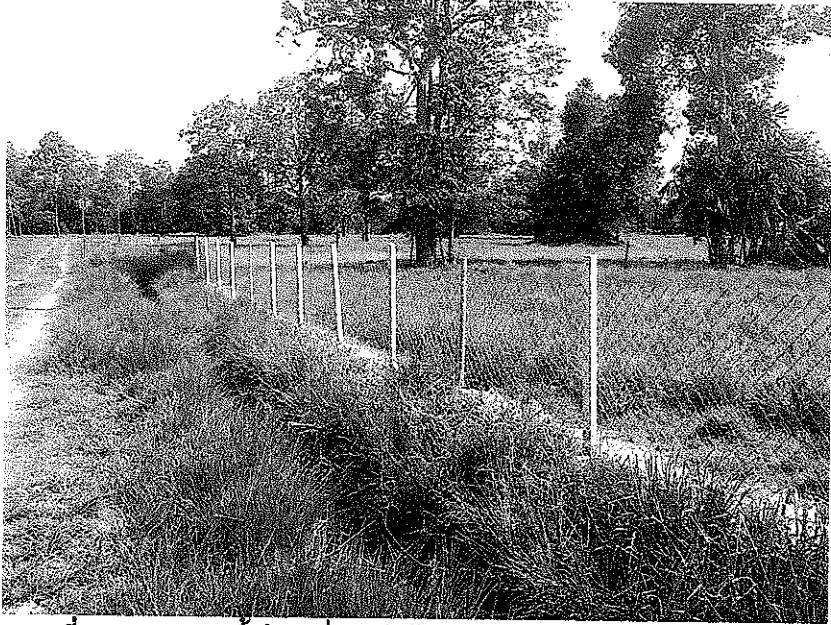
แสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 (ต่อ)

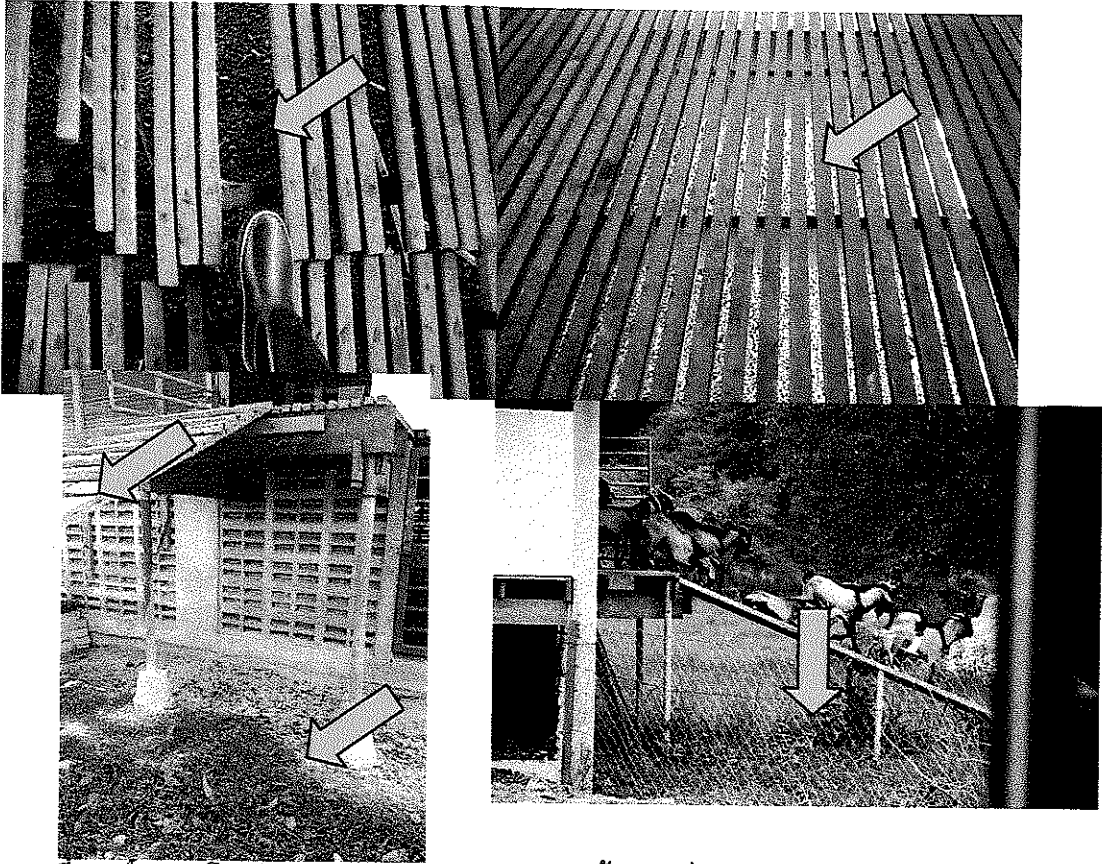
ที่	แผนงาน	ปี 2555					ปี 2556					
		ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.
7	ให้บริการฝึกทักษะและประสบการณ์แก่นักศึกษาของคณะ ทรัพยากรธรรมชาติและจากต่างสถาบัน						←————→					
8	ทำการวิจัยค้นคว้าหาค้นคว้าความรู้ใหม่ และการวิจัยประยุกต์เพื่อแก้ปัญหา หรือชี้แนะเกษตรกร						←————→					
9	พัฒนาบุคลากรของศูนย์ฯ								←————→			

ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานของศูนย์ฯ ในปีงบประมาณ 2556

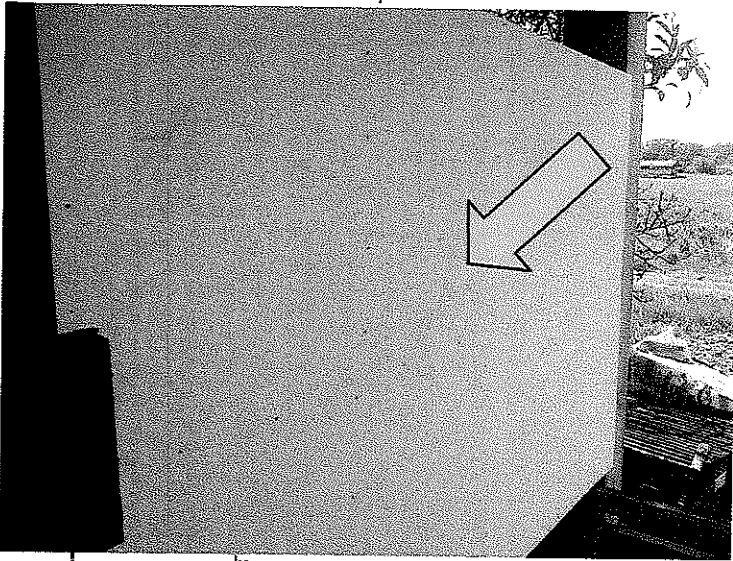
ลำดับที่	แผนงาน	กิจกรรมที่ดำเนินการ
1.	ปรับปรุงรั้วหญ้า สภาพแปลงหญ้า และโรงเรียนเลี้ยงแพะให้มีความพร้อม เพื่อเตรียมรองรับงานการเรียนการสอน การวิจัย และการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการแก่ชุมชน	<p>1.1 ในปีงบประมาณ 2555 ดำเนินการปรับปรุงรั้วแปลงหญ้าแล้วเสร็จประมาณร้อยละ 50 ของแนวรั้วที่จะปรับปรุง (ประมาณ 1,400 เมตร) ดังแสดงในภาพที่ 1 และในปีงบประมาณ 2556 จะดำเนินการอีกประมาณร้อยละ 30 ของรั้ว (1,000 เมตร)</p> <p>ภาพที่ 1 สภาพแนวรั้วใหม่ที่ศูนย์ฯ ได้ดำเนินการปรับปรุง</p>

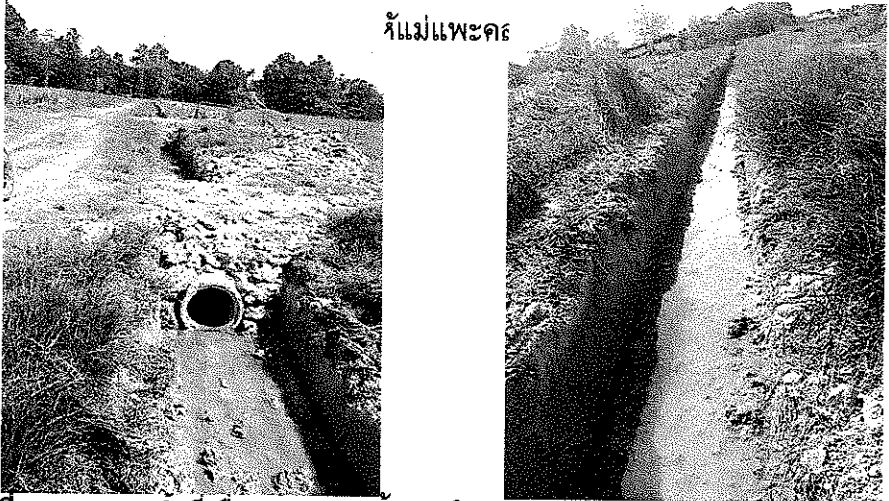
ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับที่	แผนงาน	กิจกรรมที่ดำเนินการ
		<p>1.2 ปรับปรุงพื้นคอกที่ชำรุด ทางขึ้นคอก (ซึ่งเดิมเป็นไม้ ได้เปลี่ยนเป็นซีเมนต์) และผนังคอกใหม่ จำนวน 1 โรงเรือน</p> <p>ภาพที่ 2 พื้นคอกโรงเรือน และทางเดินสำหรับแพะขึ้น-ลง ที่ดำเนินการปรับปรุงใหม่</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับที่	แผนงาน	กิจกรรมที่ดำเนินการ
		<p>1.3 ปรับปรุงผนังคอกที่แตกชำรุดใหม่ ดังแสดงในภาพที่ 3</p> <p>ภาพที่ 3 ผนังคอกที่ได้รับการปรับปรุงใหม่</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับที่	แผนงาน	กิจกรรมที่ดำเนินการ
		<p>1.4 ขุดคูระบายน้ำเชื่อมต่อกับระบบชลประทาน และขุดบ่อกักเก็บน้ำสำหรับรดน้ำแปลงหญ้า</p> <p>ห้แม่แพะคะ</p> <p>ภาพที่ 4 คูระบายน้ำที่เชื่อมต่อกับระบบน้ำภายในกับระบบชลประทานภายนอก</p>
2.	เตรียมฟาร์มเพื่อเข้าสู่ฟาร์มปลอดโรค	2.1 จะดำเนินการเจาะเลือด เพื่อตรวจหาโรคแท้งติดต่อ (Brucellosis) โรค CAE (caprine arthritis encephalitis) โรคเมลลิติโอโดซิส (เมลลอยด์) และวัณโรคเทียม เพื่อเตรียมการเข้าสู่ฟาร์มปลอดโรคของกรมปศุสัตว์ (ยังไม่ได้ดำเนินการ)

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับที่	แผนงาน	กิจกรรมที่ดำเนินการ
3.	สร้างสายพันธุ์แพะของศูนย์ฯ (ตามมติที่ประชุมคณะกรรมการบริหารศูนย์ฯ คณบดี คณะทรัพยากรธรรมชาติ จึงกำหนดเป็นนโยบายให้ศูนย์ฯ ดำเนินการสร้างสายพันธุ์ ซึ่งในเบื้องต้นกำหนดให้มีชื่อว่า "ทรัพย์ ม.อ.")	<p>3.1 ทำการคัดเลือกพ่อ-แม่พันธุ์ จากสายเลือดพื้นเมือง-แองโกลนูเบียน ที่มีลักษณะรูปร่าง ดังนี้ ชวงขาและลำตัวยาว ไบหูปรก ตัวสีน้ำตาล หลังดำ มาผสมพันธุ์กันเพื่อให้ได้ลูกรุ่น F1 (ภาพที่ 5)</p> <p>3.2 ได้เพิ่มฤดูผสมพันธุ์แพะจากเดิม คือ 2 ครั้ง/ปี โดยดำเนินการในเดือนกันยายน-ตุลาคม เป็น 3 ครั้ง/ปี</p> <p>ภาพที่ 5 ลูกแพะชุดใหม่ (F1) ที่เกิดขึ้นจากการคัดเลือกและปรับปรุงพันธุ์เพื่อให้ได้แพะลูกผสมทรัพย์ ม.อ. ตามนโยบายของคณบดีคณะทรัพยากรธรรมชาติ</p>

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับที่	แผนงาน	กิจกรรมที่ดำเนินการ
4.	ผลิตแพะเนื้อจำหน่ายให้หน่วยงานราชการ เกษตรกร และผู้สนใจทั่วไป อย่างน้อย 80 ตัว	<p>4.1 จัดกลุ่มแพะ คัดเลือกพ่อ-แม่พันธุ์ที่มีลักษณะดี มาผสมพันธุ์กันเพื่อขายลูก ดังแสดงในภาพที่ 6</p> <p>ภาพที่ 6 คัดแยกแพะกลุ่มที่ไม่ใช้พัฒนาพันธุ์กรรมเพื่อให้ได้แพะลูกผสมทรัพย์ ม.อ.เพื่อไว้ทำฝูงแพะสำหรับการหารายได้ของศูนย์ฯ</p> <p>4.2 ในปีงบประมาณ 2556 (ตุลาคม 2555 – มีนาคม 2556) ศูนย์ฯ ได้จำหน่ายแพะไปแล้วจำนวน 40 ตัว</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับที่	แผนงาน	กิจกรรมที่ดำเนินการ
5.	สนับสนุนการวิจัยของคณาจารย์ นักวิชาการ รวมทั้ง การศึกษาวิจัยในระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษา	<p>5.1 สนับสนุนโรงเรียนและอุปกรณ์สำหรับการทำวิทยานิพนธ์และงานวิจัยของบุคลากร รวมทั้งหมด 1 เรื่อง คือ</p> <p>(1) สนับสนุนงานวิจัยของ รศ.ดร.ปิ่น จันจุฬา จำนวน 1 เรื่อง คือ ผลของกลีเซอริน ดิบในสูตรอาหารแพะต่อการใช้ประโยชน์ได้ของโภชนะ กระบวนการหมัก สมดุล ไนโตรเจน และสมรรถภาพการเจริญเติบโตของแพะ</p>
6.	ให้บริการทางวิชาการเกี่ยวกับการเลี้ยงแพะแก่เกษตรกรในพื้นที่ภาคใต้	<p>6.1 ให้การอบรมหลักสูตรการตรวจไขพยาธิและสุขภาพแพะ ระยะเวลา 2 วัน ให้แก่เกษตรกรบ้านไอร์บือแต จ.นราธิวาส จำนวน 1 ครั้ง (ภาพที่ 7)</p> <p>6.2 ปฏิบัติการให้บริการแนะนำการเลี้ยงแพะแก่เกษตรกรบ้านไอร์บือแต จ.นราธิวาส (ภายใต้โครงการสนับสนุนอาชีพของสมเด็จพระนางเจ้าฯ) ในพื้นที่จริง จำนวน 1 ครั้ง (ภาพที่ 8)</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <p>ภาพที่ 7 กิจกรรมการอบรมการตรวจไขพยาธิและสุขภาพแพะให้แก่เกษตรกรบ้านไอร์-บือแต จ.นราธิวาส</p>

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับที่	แผนงาน	กิจกรรมที่ดำเนินการ
		 <p>ภาพที่ 8 กิจกรรมการให้ความรู้ทางวิชาการแก่เกษตรกรบ้านไอร์-ปือแต จ.นราธิวาส (ครั้งที่ 2)</p>
7.	ให้บริการฝึกทักษะและประสบการณ์ด้านการจัดการฟาร์มแพะเนื้อแก่นักศึกษาคณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และนักศึกษาจากสถาบันอื่นๆ	7.1 ให้บริการฝึกงานด้านการจัดการฟาร์มแพะเนื้อแก่นักศึกษาคณะทรัพยากรธรรมชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จำนวน 2 ครั้ง (ตุลาคม 2555 และ มีนาคม 2556) 7.2 นักศึกษาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา จำนวน 1 ครั้ง (มีนาคม – เมษายน 2556)
8.	ผลิตผลงานวิจัยของศูนย์ฯ จำนวนอย่างน้อย 1 เรื่อง	ยังไม่ได้ดำเนินการ
9.	พัฒนาบุคลากร	ยังไม่ได้ดำเนินการ

8 รายได้ที่เกิดขึ้น

ในปีงบประมาณ 2556 (ตุลาคม 2555 – มีนาคม 2556) ศูนย์ฯ มีรายได้จากการจำหน่าย
แพะ และมูลแพะ เป็นเงิน 163,226.- บาท